

Informace pro občany - Branná povinnost

Branná povinnost

Zajišťování branné povinnosti

Obecní úřad obce s rozšířenou působností úkoly zajišťuje jako výkon přenesené působnosti.

Právní norma

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)

Základní informace

Branná povinnost je povinnost občana ČR plnit úkoly ozbrojených sil ČR. Zahrnuje povinnost občana podrobit se odvodnímu řízení, vykonávat vojenskou činnou službu a plnit další povinnosti stanovené tímto zákonem. Od 1. ledna 2005 se zřizují krajská vojenská velitelství (tímto dnem se ručí územní vojenské správy). Pro území kraje Vysočina vykonává státní správu a plní úkoly obrany **Krajské vojenské velitelství Jihlava, Vrchlického 14, 586 01 Jihlava, telefon 973 433 301, e-mail kvv.jihlava@seznam.cz.**

1. Branná povinnost

Doba trvání branné povinnosti a její plnění

Branná povinnost vzniká občanovi dnem následujícím po dni, v němž dosáhne věku 18 let, a zaniká dnem dosažení věku 60 let. Brannou povinnost plní občan za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, pokud zákon nestanoví jinak. Občan, kterému nevznikla branná povinnost a občan státu sdruženého v obranných systémech mezinárodních organizací, jichž je ČR členem, může dobrovolně převzít brannou povinnost dnem následujícím po dni, v němž dosáhne věku 18 let, na základě písemné žádosti u Krajského vojenského velitelství Jihlava.

Osobě, která nabyla státní občanství ČR, vzniká branná povinnost ode dne nabytí tohoto občanství. Občan smí vstoupit do ozbrojených sil jiných států pouze se souhlasem prezidenta republiky na základě své žádosti, nestanoví-li zákon jinak. Občan, který má více státních občanství, může vstoupit do ozbrojených sil jiného státu, jehož je také státním občanem, bez souhlasu prezidenta republiky. Na udělení souhlasu není právní nárok.

Zánik branné povinnosti

- a) dnem právní moci rozhodnutí vydaného při odvodním řízení, kterým se občan stává neschopným vykonávat vojenskou činnou službu
- b) dnem právní moci rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení, kterým se voják stává neschopným vykonávat vojenskou činnou službu
- c) dnem právní moci rozhodnutí, kterým byl občan nebo voják zbaven způsobilosti právním úkonům nebo kterým byla způsobilost k právním úkonům omezena
- d) dnem, kterým občan nebo voják pozbyl státního občanství ČR
- e) vojákovi v záloze, který odmítl vykonávat mimořádnou službu z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání

2. Vojenská činná služba

a) mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav

Tvoří ji základní příprava, služba vojáka z povolání ve služebním poměru (zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání) a vojenské cvičení nebo výjimečné vojenské cvičení.

- a) **Základní příprava** - zahrnuje výcvik v ovládnutí vojenských zbraní a techniky, výcvik v plnění bojových úkolů před povoláním do služebního poměru vojáka z povolání. Trvá 3 měsíce. Průběh základní přípravy je obdobný jako náhradní služba.
- b) **Vojenské cvičení** - je přípravou vojáka v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil.
- c) **Výjimečné vojenské cvičení** – vykonává voják v záloze, vyžadují-li to záchranné práce při živelních pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty.

b) za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu

Tvoří ji mimořádná služba.

Voják v základní přípravě, na vojenském cvičení, na výjimečném vojenském cvičení nebo ve služebním poměru vojáka z povolání vykonává ode dne účinnosti vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu mimořádnou službu. Voják v záloze vykonává mimořádnou službu na základě povolávacího rozkazu nebo veřejné vyhlášky, vydanými krajským vojenským velitelstvím, anebo na základě mobilizační výzvy, která může být částečná (část vojáků v záloze a na části území) nebo všeobecná (všichni vojáci v záloze). Nařizuje ji a zrušuje prezident republiky na návrh vlády prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků. Mimořádná služba končí nejpozději do 3 měsíců po zrušení uvedených krizových stavů.

Vojáka v záloze, u něhož je v důležitém zájmu bezpečnosti ČR třeba, aby mohl dále vykonávat své civilní zaměstnání, lze zprostit výkonu mimořádné služby. Žádost podává zaměstnavatel pro své zaměstnance u krajského vojenského velitelství podle trvalého pobytu zaměstnance. Krajské vojenské velitelství rozhoduje o zproštění. Proti rozhodnutí se nelze odvolat.

Kdy může voják v záloze odmítnout mimořádnou službu

z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání a jakým způsobem

- do 15 dnů ode dne předání rozhodnutí o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu vydaného při odvodním řízení
- do 15 dnů ode dne účinnosti vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu

Odůvodněné prohlášení o odmítnutí výkonu mimořádné služby se podává písemně Krajskému vojenskému velitelství Jihlava. V prohlášení se uvede jméno nebo jména, příjmení, rodné číslo, adresa místa trvalého pobytu vojáka. Do 10 dnů od podání předá toto prohlášení krajské vojenské velitelství obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu.

Voják v záloze, který odmítl vykonávat mimořádnou službu, podléhá pracovní povinnosti podle zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR (pracovní výpomoc a pracovní povinnost pro obecní úřad).

Odvodní řízení za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu

Vláda stanoví nařízením podle potřeb ozbrojených sil počty občanů povinných podrobit se odvodnímu řízení podle ročníku jejich narození nebo podle jejich odborné kvalifikace. V odvodním řízení se rozhoduje o schopnosti nebo o neschopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu. Krajské vojenské velitelství zapíše k odvodnímu řízení občany v rozsahu stanoveném nařízením vlády.

Ustanovení a složení odvodní komise:

Odvodní komise se zřizuje u krajského vojenského velitelství a je čtyřčlenná. Ustavuje ji ředitel do 10 dnů ode dne účinnosti vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Komise zahajuje činnost nejpozději do 2 měsíců po jejich ustavení.

- předseda - ředitel krajského vojenského velitelství nebo jím určený zástupce
- člen – zástupce obecního úřadu obce s rozšířenou působností určený starostou
- členové – 2 civilní lékaři

Obecní úřad obce s rozšířenou působností zajistí k provádění odvodního řízení místnosti, jejich vybavení, údržbu a technický provoz a krajský úřad lékaře a ostatní zdravotnické pracovníky a materiální zabezpečení lékařský prohlídek.

Průběh odvodů

Občan je povinen dostavit se k odvodnímu řízení na stanovené místo v době uvedené v povolávacím rozkaze vydaným krajským vojenským velitelstvím. Jestli občan povolávací rozkaz neobdrží, je povinen dostavit se k odvodnímu řízení na základě veřejné vyhlášky vydané krajským vojenským velitelstvím. Občan, který se nemůže dostavit k odvodnímu řízení, je povinen to neprodleně oznámit KVV a důvody písemně doložit. Odvodnímu řízení se podrobí dodatečně.

Občan je při odvodním řízení povinen podrobit se lékařské prohlídce, případně dalším odborným vyšetřením, kde jsou přítomni jen zdravotničtí pracovníci. Odvodní komise podle zjištěného zdravotního stavu vydá rozhodnutí o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu nebo o neschopnosti občana vykonat vojenskou činnou službu.

Jaké možnosti má občan po rozhodnutí odvodní komise

Rozhodnutí o schopnosti nebo o neschopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu se občanovi oznamuje ústně a současně se mu předá jeho písemné vyhotovení.

Odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek a projedná se až po ukončení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Další možností je odmítnutí mimořádné služby z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání. Postup odmítnutí je uveden výše.

Výjimky z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu

Výjimka se vztahuje na poslance, senátory, členy vlády, soudce Ústavního soudu, členy Nejvyššího kontrolního úřadu, diplomaty, konzuly, ředitele KÚ, občana nebo vojáka v bezpečnostním sboru. Dále se nepovolávají těhotné ženy a ženy nebo osamělí muži, kteří pečují o dítě ve věku do 15 let. Odvodní komise rozhodne o neschopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu na základě dotazníku bez jeho účasti u občanů bez končetin, nevidomých, neslyšících, němých, postižených vadou nebo nemocí, která je činí trvale neschopnými, apod.

Kdo se dopustí přestupku proti branné povinnosti

Ten kdo

- ve stanovené lhůtě nevrátí vyplněný dotazník (nejpozději do 30 dnů)
- v řízení podle uvedeného zákona úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj nebo požadovaný údaj zatají anebo nesplní ohlašovací povinnost
- se bez náležité omluvy nedostaví k přezkumnému řízení
- úmyslně zničí nebo poškodí anebo zneužije vojenskou knížku, osobní známku nebo povolávací rozkaz

Z přestupek spáchaný za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu lze uložit pokutu do 30.000,- Kč.

Úhrada nákladů

Náklady spojené s brannou povinností, které vznikají státním orgánům, orgánům územních samosprávných celků a právnickým nebo fyzickým osobám jsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obecní úřad obce s rozšířenou působností proplácí náklady spojené se zajišťováním místností, jejich vybavením a technickým provozem po dobu odvodního řízení. Krajský úřad proplácí náklady na lékařské prohlídky, materiální zabezpečení a zdravotníky. Dále proplácí náklady spojené s vyplňováním zdravotní části dotazníku. Krajské vojenské velitelství proplácí prokázané jízdné k odvodnímu řízení, k odbornému vyšetření apod.

Bližší informace poskytnete:

Krajské vojenské velitelství Jihlava, tel. 973 433 301